

Särskilt yttrande Granskning av regionens arbete med civilt försvar

Granskningen av Region Gävleborgs arbete med civilt försvar framställer en allvarlig bild av bristande styrning, otillräcklig intern kontroll och en genomförandeprocess som inte motsvarar de krav som ställs för att säkerställa en robust beredskap inför kriser och krig.

Rapporten visar att styret inte har skapat de nödvändiga förutsättningarna för att säkerställa ett ändamålsenligt och välkoordinerat arbete inom civilt försvar. Den interna styrningen är otillräcklig och saknar en sammanhållen strategi för civilt försvar. Trots att arbetet med att ta fram en sådan strategi pågår, finns det fortfarande inga beslutade och giltiga styrdokument som kan ge vägledning för verksamheten. Detta är en allvarlig brist, då det innebär att det saknas tydliga mål, prioriteringar och en konkret handlingsplan för hur det civila försvaret ska organiseras och genomföras.

Vidare pekar granskningen på att samverkan inom det civila beredskapsrådet och mellan förvaltningarna är otillräcklig. Strukturen för samverkan och ansvarsfördelning är otydlig, vilket har resulterat i ineffektivitet och bristande genomförande av de åtgärder som krävs. Denna brist på tydlighet och samordning försvårar inte bara själva genomförandet av de planer som finns utan riskerar också att skapa en situation där ansvar och ansvarsfördelning inte är klart definierat, vilket försvårar politisk uppföljning och ansvarstagande.

En annan allvarlig kritik är att det saknas en plan för krigsorganisation och bemanning. Trots att arbetet med att ta fram en sådan plan pågår, har ingen krigsplacering genomförts. Detta innebär att regionen inte är förberedd på den personalförsörjning som krävs för att säkerställa en effektiv krigsorganisation vid höjd beredskap. Avsaknaden av en sådan plan är oacceptabel, särskilt med tanke på det förändrade säkerhetspolitiska läget och de krav på beredskap som ställs på organisationen.

Granskningen visar även att genomförandet av de framtagna planerna inte säkerställs på ett tillräckligt sätt. Det finns en uppenbar brist på uppföljning och ansvarstagande. Personalrotation samt otydlighet kring ansvarsfördelning har påverkat framdriften av arbetet negativt. Det är inte acceptabelt att arbetet med att genomföra så viktiga och samhällskritiska åtgärder som de som rör civilt försvar och krisberedskap drabbas av organisatoriska brister och oförmåga att genomföra på ett effektivt sätt.

Rapporteringen till regionstyrelsen sker inte i tillräcklig omfattning, vilket innebär att det finns en brist på insyn och uppföljning av arbetet med civilt försvar. Detta försvårar politisk styrning och riskerar också att försvaga ansvarstagandet för det arbete som faktiskt bedrivs.

Arbetet med civilt försvar i Region Gävleborg är allvarligt eftersatt. Bristen på en giltig och beslutad strategi, otydlig samverkan, avsaknad av en fungerande plan för krigsorganisation och bemanning, samt bristande genomförande och uppföljning innebär att regionen inte är tillräckligt förberedd för att möta de säkerhetspolitiska utmaningar som ligger framför oss. Det är uppenbart att styret inte har skapat de nödvändiga förutsättningarna för att säkerställa en tillräcklig beredskap och robusthet inom civilt försvar, och det finns ett akut behov av att stärka styrningen, genomförandet och rapporteringen på detta område.

Gävle 2026-03-05

Eva Lindberg

Marie-Louise Dangardt

Ulla Andersson

Magnus Svensson